

Japonská opevnění na tichomořských ostrovech 1941 – 45

2. část

3. Překážky

Překážky slouží ke zpomalení nebo zastavení postupu nepřátelské pěchoty a obrněných vozidel. Budují se tak, aby nepřátelské jednotky byly přinuceny změnit směr svého postupu a dostaly se do palebných vějířů zbraní obránců. Překážky mohou být přírodní nebo umělé. Efektivní mohou být pouze tehdy, jsou-li pokryty palbou obránců. Mezi překážky se řadí také výbušné zátarasy (miny a jiné výbušné nástražné systémy). Podrobněji viz. např. „Polní opevňování III“ – hlava 8.

Japonci používali širokou škálu typů překážek. Stavěli se především z místně dostupných materiálů. Velkou iniciativu a důvtip při jejich navrhování projevovali místní velitelé. Protipěchotní překážky se budovaly především z ostnatého drátu. Ostnatý drát někdy nahrazovaly naostřené bambusové kolíky. Překážky proti vozidlům a plavidlům hlavně z dřevěné kulatiny, betonu, vraků vozidel apod. Významnou překážkou překážku proti pohybu vozidel představovaly přirozené terénní útvary (srázy, jezera, řeky apod.). Typy překážek uvedené v japonských ženijních příručkách byly používány velmi zřídka z důvodu nedostatku potřebného materiálu. Jednotky připravující danou oblast k obraně tak byly nuceny improvizovat.

3.1 Překážky proti pěchotě

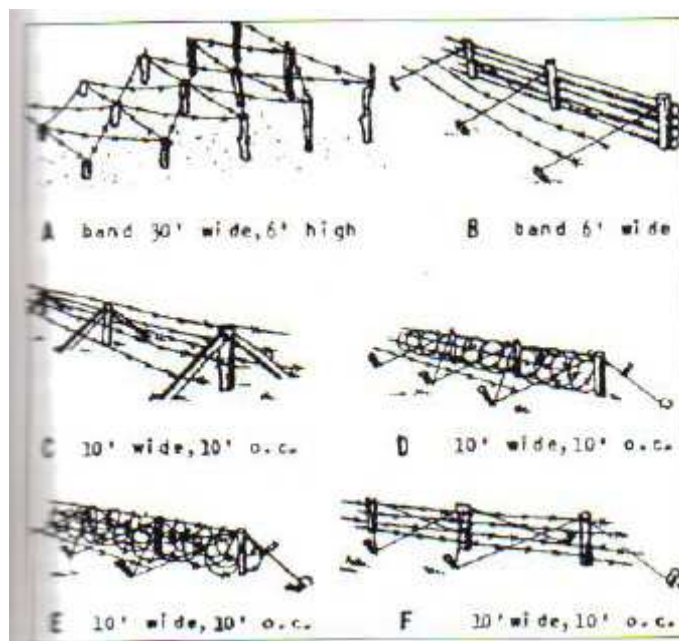
Protipěchotní překážky se nijak výrazně nelišily od typů používaných jinými armádami.

Prvním typem překážky, který Japonci používali, byly jedno a dvouřadé ploty z ostnatého drátu napnutého na dřevěných kolících. Překážkové kolíky dosahovaly po zatlučení do země výšky cca 0,75 - 1,2 m. Vzdálenost mezi nimi byla 1,8 – 3 m. Ke zpevnění překážek se používal také hladký drát natažený od vrcholu kolíku k zemi do vzdálenosti 1,8 – 2,4 m. U dvouřadých překážek byl hladký drát napnut na obě strany, u překážek jednostranných pouze na straně směrem k nepříteli. Kolíky byly hladkým drátem provázány také diagonálně.

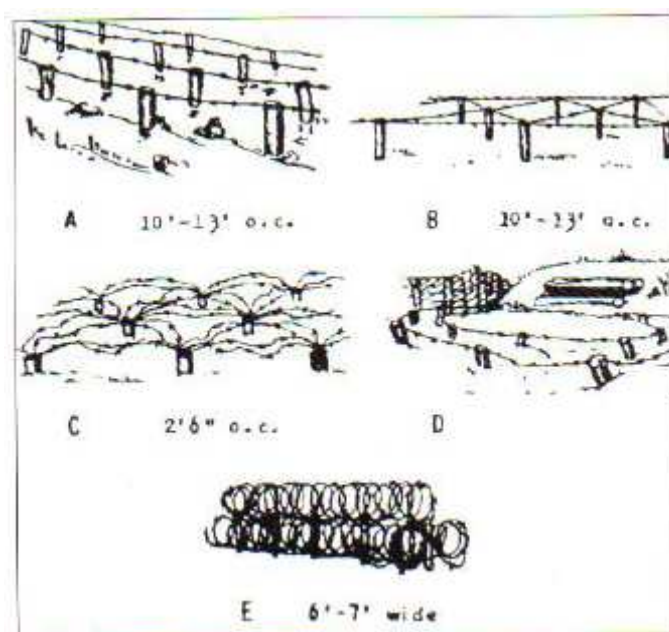
Vysoká drátěná překážka se skládala ze dvou a více řad kolíků zatlučených do stejné výšky. Vzdálenosti mezi kolíky byly stejné jako u jedno a dvouřadých překážek. Řady kolíků byly od sebe navzájem vzdáleny 1,8 – 3 m. Ostnatý drát byl mezi kolíky každé řady natažen v několika výškových úrovních horizontálně. Mezi jednotlivými řadami byl ostnatý drát napnut také diagonálně.

Výška nízkých drátěných překážek nepřesahovala 0,5 m. Ostnatý drát mohl být natažen horizontálně nebo tvořil různá pravidelná i nepravidelná oka. Účelem těchto překážek bylo, aby o ně nepřátelští vojáci klopýtali a zpomalovali svůj postup. Tento typ překážky se budoval především v okolí opevňovacích objektů a v místech, kde byla vysoká vegetace. Překážka natažená ve vysoké trávě byla prakticky neodhalitelná leteckým průzkumem a pěchota se o její přítomnosti dozvěděla většinou až v okamžiku, kdy se do ní zapletla.

Zřídka se objevovaly také překážky z drátěných válců (Brunovy válce). Japonci však musely drát zkrucovat do šroubovice až na místě, jelikož v potřebné formě nebyl dodáván.

Obr. 33a: Překážky z ostnatého drátu. Vyobrazené druhy překážek byly budovány na plážích a na místech vhodných k průniku do vnitrozemí.

Obr. 33b: A až D – příklady nízkých drátěných překážek, E – překážka z drátěných spirál

Obr. 34: Protipěchotní překážka z naostřených bambusových kolíků

3.2 Překážky proti vylodovacím plavidlům

Překážky proti vylodovacím plavidlům nebyly nijak standardizovány. Zátarasy se rozmísťovaly na plážích tak, aby během přílivu ležely pod hladinou vody.

Nejčastěji používaným typem překážky byly betonové čtyřboké komolé jehlany (viz. obr. č. 35). Jejich úkolem bylo navést vylodovací plavidla před hlavně kulometů a víceúčelových kanónů. Japonci je odlévali přímo na plážích do připravených forem. Před odléváním betonu se do formy vložily ocelové L profily, které později vyčuhovaly nad horní částí překážky. Rozměry nebyly nijak standardizovány. Hrana spodní základny měla obvykle délku cca 1,2 m. Výška překážky se určovala dle místní potřeby (hloubka vody při přílivu). Vzdálenosti mezi jehlany byly 1,8 – 6 m. Prostor mezi překážkami se proplétal ostnatým drátem a do mezer mezi nimi se pokládaly miny.

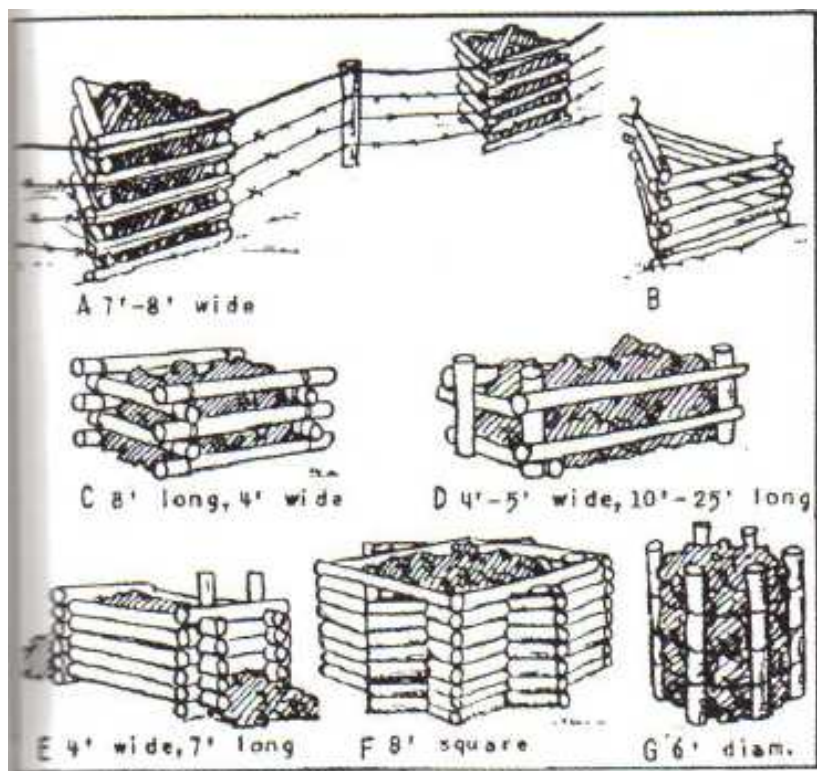

Obr. 35: Nedokončené překážky z betonových komolých jehlanů. Beton je nalit v bednění.
Překážka je „vzhůru nohama“.

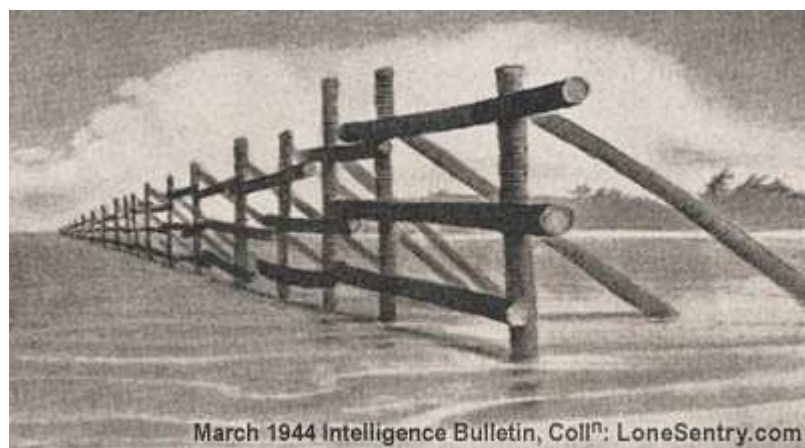
Při nedostatku potřebného materiálu se budovaly podobné překážky z místně dostupného materiálu. Japonci používaly např. roubené „koše“ a kvádry naplněné kamením a korálem. Překážky mohly mít různý půdorysný tvar. Od čtvercového, přes obdélníkový a trojúhelníkový až po kruhový (obr. č. 36). S likvidací těchto překážek si hravě poradili američtí „žabí muži“, kteří je likvidovali pomocí náloží trhavin.

Dalším typem překážky byla „ohrada“ o výšce až 3 m vybudovaná z kokosové kulatiny. Jeden příklad je znám z ostrova Betio (viz. obr. č. 37). Podélníky se ke stojinám připevňovaly ocelovými hřeby nebo šrouby. Úkolem překážky bylo navést vylodovací plavidla do prostoru, kde mohly být ostřelovány z kulometů a kanónů.

V některých oblastech japonci používaly také klády a ocelové profily nebo trubky, zabírané do dna. Kůly byly vzájemně propleteny ostnatým drátem a v mezerách bývaly položeny miny.

Obr. 36: Roubené „koše“ naplněné korálem sloužící jako překážky proti vylod'ovacím plavidlům.

Obr. 37: „Ohrada“ z dřevěné kulatiny

3.3 Pobřežní hráze

Pobřežní hráze (stěny) sloužily jako překážka proti nepřátelské pěchotě a obrněným vozidlům. Až na několik mezer, které byly přehrazeny protitankovými příkopy, lemovaly většinou celé pobřeží ostrova. Budovaly se z kokosové kulatiny a byly velmi odolné. Vyskytovaly se tři varianty těchto překážek.

U první varianty byla do stěny zabudována stanoviště pro střelce z pušek a kulometů. V některých případech do nich byly integrovány velmi odolné dřevozemní bunkry (viz. obr. 4, 5, 6, 13 – v první části této práce).

Druhou variantou byla prostá stěna bez zabudovaných palebných stanovišť (viz. obr. č. 38). Palebné objekty byly postaveny v určité vzdálenosti za hrází.

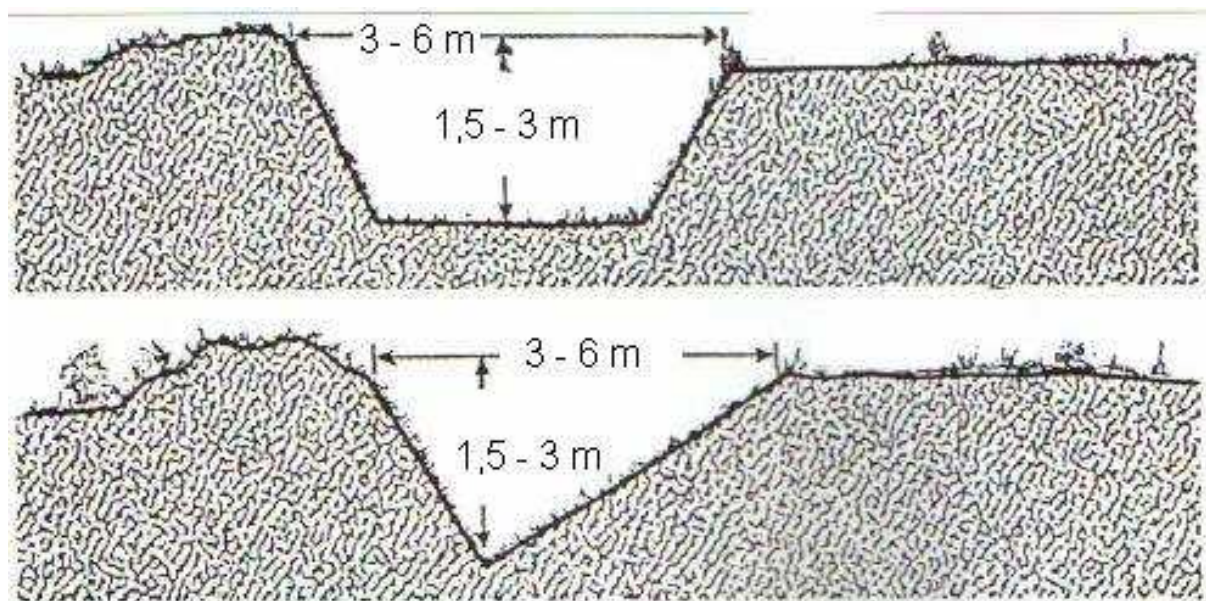
Obr. 38: Pobřežní stěna bez zabudovaných palebných stanovišť

Ve třetím případě se v podstatě nejednalo o pobřežní hráz. Překážku tvořily pařezy, položené tak, aby kořenovým systémem směřovaly k nepříteli (do moře).

3.4 Protitankové překážky

Nejčastěji používanou překážkou proti obrněným vozidlům byl protitankový příkop. Mohly být vyhloubeny za pobřežní hrází nebo rozdělovaly ostrov napříč. Příkopy mohly mít trojúhelníkový nebo lichoběžníkový profil (obr. 39). Občas se vyskytovaly také příkopy se zaobleným dnem. Jejich šířka byla mezi 3 – 6 m a hloubka 1,5 – 3 m. Vytěžená zemina se ukládala za vnitřní okraj příkopu (směrem k obránci). Jelikož byl takový val dobře patrný na leteckých snímcích, někdy se od jeho budování upustilo. Někdy se čelní stěna příkopu obkládala dřevěnou kulatinou. Příkop byl samozřejmě postřelován kulomety a protitankovými kanóny.

Jako překážky proti tankům se dále používaly různé druhy betonových kvádrů, zaberaněné klády, kolejnice a jiné ocelové profily.

Obr. 39: Dva typy protitankových příkopů

Obr. 40: Protitankový příkop – ostrov Betio

3.5 Výbušné zátarasy

Hlavním představitelem výbušných zátarasů používaných Japonci byly protitankové a protipěchotní miny. Zpočátku Japonci miny nevyužívaly příliš efektivně, nevěnovali pozornost jejich dostatečnému maskování a rozmisťovali je šablonovitě. V pozdějších fázích války budovali minová pole s větší důkladností (Filipíny, Iwo Jima, Okinawa).

Proti pěchotě se nejčastěji používaly miny Model 93. Mina se aktivovala po našlápnutí. Miny se rozmisťovaly v několika řadách, které se překrývaly v mezerách. Vzdálenost mezi nimi byla cca 80 cm. Z vrchu se maskovaly drnem nebo jiným vhodným materiálem.

Proti tankům a obrněným vozidlům používali Japonci magnetické miny Model 99. Miny se rozmisťovaly na plážích, za pobřežní stěnou, přehrazovaly východy z pláží, soutěsky a jiná místa vhodná k nasazení bojové techniky.

Kromě různých nástražných systémů se ve velké používaly také, do země zahrabané, letecké bomby, odpalované většinou elektricky.

4. Maskování

Japonci byly proslulý svým citem pro maskování palebných pozic. Všude, kde to bylo možné, používali přírodní materiály. Před zahájením veškerých výkopových prací nejdříve odstraňovali drny, které ukládali pro pozdější použití. Po dokončení palebného stanoviště byly drny použity k zamaskování předprsň a event. nakrytí. Na ochranných záhozech a stropnicích bunkrů se vysazovaly rychlerostoucí traviny a dřeviny.

K maskování se ve velké míře používalo palmové listí. Sloužily k zastírání předprsň, střílnových otvorů a zákopů. Nad zákopem se zhotovila bambusová konstrukce, na kterou se listy pokládaly. Po leteckém a dělostřeleckém bombardování japonských pozic byla zem pokryta opadaným palmovým listím. Obranné stavby tak dokonale splývaly s okolním terénem a byly obtížně odhalitelné jak leteckým, tak i pozemním průzkumem. Japonští kulometčíci často pozorovali terén skrz úzkou škvíru mezi několika palmovými listy a palbu zahájili až v okamžiku, kdy se nepřátelé octli v jejich těsné blízkosti.

Maskovací sítě se natahovaly nad dělostřeleckými okopy a spojovacími zákopy, pokrývaly se jimi zaparkovaná vozidla a letadla na stojánkách. Do sítí byly vpleteny pruhy různobarevných látek (zelená, hnědá, okrová). Ke zvýšení účinků maskování se do sítí dále přichycovaly traviny a palmové listí.

Vchody a střílny jeskynních komplexů se maskovaly dost obtížně. Střílny mohly být zakryty papírovou maskou, natřenou tak, aby barevně splývala s okolím. Dalším způsobem maskování byla zídka z nasucho kladených kamenů, postavená před střílnovým otvorem, imitující přirozený sklon okolního terénu.

Stěny betonových bunkrů, hangárů a jiných staveb se často opatřovaly maskovacím nátěrem. Japonci neměli k dispozici vhodné barvy a používaly nevhodná kamuflážní schémata. Maskování tak mělo přesně opačný účinek, než kterého chtěli dosáhnout.

Ke zmatení nepřítele budovali Japonci velké množství klamných staveb, palebných pozic, výkopových systémů a maket bojové techniky. Američané se tak mohli setkat s kamenným tankem nebo dřevěným protiletadlovým dělem, které obsluhovali slamění panáci oblečení do uniforem (viz. obr. č. 41, 42). Japonci si dokonce dali tu práci a v terénu znázornili stopy po pohybu vozidel.

Obr. 41: Atrapa tanku nalezená na ostrově Iwo Jima

Obr. 42: Atrapa protiletadlového kanónu s „obsluhou“

5. Materiály používané ke stavbě opevnění

Ke stavbě obranných zařízení používali Japonci především místně dostupný materiál. Jinou možnost de facto ani neměli. Kvalitní, předepsaný materiál se používal přednostně ke stavbě velitelských stanovišť, permanentních pobřežních dělostřeleckých baterií a obranných staveb na území Japonska. Nedostatek materiálu byl dále způsoben úspěšnými spojeneckými útoky na Japonské zásobovací konvoje.

Ke stavbě bunkrů se nejčastěji používalo dřevo z kokosových palm. Vrchní vrstvu tvořila velmi pevná vláknitá kůra, která dobře odolávala zásahům projektilů a střepin. Uvnitř bylo dřevo poměrně houževnaté. Při zásazích do takovýchto dřevěných konstrukcí se netvořilo takové množství nebezpečných třísek, jako např. u smrkového dřeva, které znásobuje střepinový účinek explodujícího projektilu. Za účelem zvýšení tuhosti dřevěných konstrukcí se jednotlivé klády k sobě připevňovaly pomocí ocelových skob (obr. 43) a ocelového drátu. Pokud byla stropnice objektu vybudována z více vrstev, pokládaly se klády napříč. V ojedinělých případech tvořilo stropnici až 6 vrstev, mnohem častěji se však pokládaly 2 – 3 vrstvy klád. Dalším zdrojem kvalitního dříví byl přesličník. Používal se ke stavbě překážek, obytných budov, skladišť apod. Tento druh dřeva je charakteristický tím, že po ponoření do vody neplave.

Bedny na munici, po naplnění pískem a zeminou, posloužily jako výborný stavební materiál k vybudování vnitřních stěn pevnůstek a úkrytů. Bedny byly mezi sebou, pro zvýšení stability, provázány drátem. Po rozebrání se dále mohli použít k výrobě střílen, dveří, polic apod. Hřebíky získané rozebráním beden byly velmi cenným materiálem.

K podobným účelům jako bedny od munice se používaly také plechové barely a plechovky od paliva a maziv. Barely sloužily např. k obkládání násypů po stranách střelných otvorů. Po odstranění obou stran se pokládaly do zákopů a po zahrnutí zeminou vytvořily krátké průlezné tunely do palebných postavení. Po rozřezání barelu a přerovnění se takto získaný plech používal k budování stropů bunkrů a k obkládání stěn zákopů.

Velmi často se k budování opevňovacích staveb používaly tkaninové pytly naplněné pískem. Původně sloužily k uskladnění rýže a jiných potravin. Vrstva dvou pytlů s pískem odolávala střelám z pěchotních zbraní a střepinám.

Vhodnými materiály pro budování pevnůstek byly také vápenec a korál. Příklad pevnůstky vybudované z korálu je uveden na obr. č. 10 v první části této práce. V českém názvosloví se takovýmto stavbám říká kamenobetonové. Do připraveného bednění se postupně ukládá kamení (korál) a každá vrstva se prolévá řídkou betonovou směsí. Stěny vybudované z korálu bývaly ještě obloženy pytli s pískem. Úlomky korálu a vápence se často přidávaly do ochranného náspu z vulkanického písku, který lemoval stěny bunkrů.

Stropy pevnůstek se budovaly z vlnitého plechu (většinou se vkládal mezi vrstvy klád). Obkládaly se jím také stěny zákopů. Japonci používali vlnitý plech ke stavbě hangárů, skladišť a ubikací. Po spojeneckých náletech se většina těchto staveb ocitla v troskách. Plech získaný z jejich ruin se využíval ke stavbě opevňovacích objektů.

Cement se dodával v ocelových vodotěsných nádobách po 50 kg. Při přípravě betonu se míchal s pískem a šterkem. Pokud nebyl k dispozici šterk, používal se drcený korál nebo rozdrcené ulity mořských živočichů. Cementu byl všeobecný nedostatek. Beton se používal přednostně ke stavbě velitelských stanovišť, komunikačních center, palebných objektů působících do důležitých směrů a muničních úkrytů. Pro stavbu objektů polních opevnění byl používán výjimečně. Z úsporných důvodů se často betonovala pouze stěna se střelnou, zbytek objektu měl dřevozemní nebo jinou konstrukci. Kvalita betonu nebyla příliš vysoká. Oproti americkým standardům byla jeho pevnost cca 2 krát menší. Zkoušky prováděné americkými odborníky na ostrově Kwajalein prokázaly, že projektily ráže 37 mm pronikaly skrz stěnu o tloušťce 785 mm a granáty ráže 75 mm byly schopny prorazit stěnu o tloušťce 1060 mm.

Na obsazených ostrovech budovali Japonci síť úzkorozchodných (600 mm) železnic. Železnice byly po spojeneckém leteckém a dělostřeleckém bombardování nepoužitelné. Japonci zužitkovali kolejnice při stavbě zátarasů a stropnic palebných objektů.

Obr. 43: Interiér pevnůstky vybudované z klád. Vlevo nahoře (i dole) je vidět ocelové skoby, pomocí kterých byly klády vzájemně spojeny

6. Japonská opevnění v boji

6.1 Bougainville

Ostrov Bougainville leží v Tichém oceánu, geograficky je součástí souostroví Šalamounovy ostrovy. Ostrov má rozlohu 8800 km², přiléhá k němu ostrov Buka a několik dalších menších ostrůvků. V době druhé světové války byl ostrov pod správou Austrálie. Pláže na ostrově jsou velmi úzké, lemované četnými korálovými útesy. Za plážemi se nacházely bažiny. Vnitrozemí ostrova je hornaté, porostlé neprostupnou tropickou džunglí. Jihozápadní část ostrova je protkána četnými říčkami a potoky.

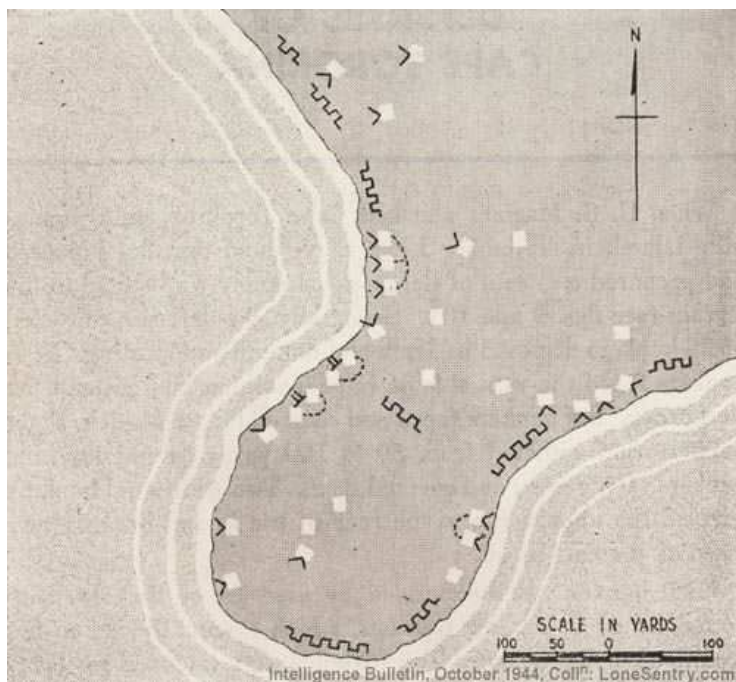
Dobytí ostrova bylo součástí rozsáhlé operace s názvem „Cartwheel“. Hlavním cílem operace bylo vybudovat na ostrově leteckou a námořní základnu, které by poskytly zázemí pro neutralizování japonského letiště na ostrově Rabaul a pro zablokování přísunu zásob a posil na Novou Guineu a Šalamounovy ostrovy. Bougainville a přilehlé ostrůvky bránilo 38 000 japonských vojáků. Námořní základny byly situovány na jihovýchodním a severozápadním konci ostrova. Bitva byla zahájena 1. listopadu 1943 spojeneckým vyloděním u mysu Torokina. V obranných zařízeních na mysu Torokina se v okamžiku vylodění nacházelo 270 japonských vojáků. Spojenecké jednotky měli značnou převahu v lidech i bojové technice. Šance Japonců na úspěšnou obranu nebyly příliš vysoké. Bitva byla rozhodnuta prakticky během prvních tří dní. Japonské námořnictvo se pokusilo o útok na vyloděvací prostor v zátoce císařovny Augusty. Bylo však s těžkými ztrátami poraženo. Zbytek japonské posádky odříznutý od přísunu zásob a posil se stáhl do tropického pralesa a kapituloval až 21. srpna 1945.

Obrana na mysu Torokina byla členěna do hloubky. Její těžiště tvořilo 25 bunkrů rozmístěných v terénu tak, aby se mohly navzájem podporovat palbou. Devět bunkrů postřelovalo západní a šest jeho východní část. Ve vzdálenosti 45 – 90 metrů za nimi bylo postaveno dalších devět pevnůstek, které je kryly svou palbou. Dvě pevnůstky zajišťovaly ústupové cesty do vnitrozemí a do týlu obrany situované na východní straně ostrova. Pláže byly pokryty boční a kosou palbou. Většina pevnůstek byla vyzbrojena dvěma kulomety, které vedly palbu do rozdílných směrů. Bunkry byly postaveny z dřevěné kulatiny (kokosová palma, přesličník) o průměru 20 - 30 cm. Výška střelecké místnosti byla cca 2 m. Stěny pevnůstek byly zevnitř obloženy pytli s pískem. Střílny byly dokonale zamaskovány situovány těsně nad povrchem okolního terénu. V palebných sektorech zbraní nebyla vegetace odstraňována úplně. Tráva a ostatní porost byly zkráceny na výšku cca 20 – 25 cm. Při leteckém průzkumu tudíž Američané nebyli schopni odhalit systém paleb v dané oblasti. Vegetace se na leteckých snímcích jevila jako nedotčená a američtí plánovači se domnívali, že Japonci zanedbali přípravu obrany. Bunkry byly z vnější strany opatřeny záhozem z písku. Nakrytí na stropnici dosahovalo tloušťky 1 – 1,5 m. Všechny pevnůstky byly maskovány palmovým listím a trávou. Co se týče dělostřelectva, na mysu Torokina se nacházel jeden horský kanón ráže 75 mm. Byl umístěn tak, aby mohl vést palbu na nepřátelská vyloděvací plavidla. Palebné postavení bylo chráněno dvěma kulometnými bunkry. V postavení kanónu bylo uloženo 200 ks munice. Během vylodění bylo z kanónu vypáleno jen cca 50 ran. Jeho palba však nebyla příliš efektivní a nezpůsobila američanům významné ztráty. Kromě bunkrů byla na mysu samozřejmě vybudována síť střeleckých a spojovacích zákopů. Blízkou obranu bunkrů zajišťovaly střelci z pušek a kulometů rozmístění v individuálních okopech.

Americké ztráty činily 78 mrtvých a 104 raněných. Japonské ztráty byly o něco vyšší – 192 mrtvých. Přeživším japonským vojákům se podařilo ustoupit do vnitrozemí. Američané na dobytém území vybudovali obranný perimetr a tři letiště. V průběhu několika měsíců se Japonci snažili prorazit obrannou linii Američanů. Jejich pokusy nebyly úspěšné. Poslední japonské jednotky se 21. srpna 1945 vzdaly Australanům, kteří ostrov převzali.

Obr. 44: Mapa ostrova Bougainville

Obr. 45: Japonská obrana na mysu Torokina

Obr. 46: Typický příklad kulometné pevnůstky budované na ostrově Bouganville

6.2 Atol Tarawa, ostrov Betio

Gilbertovy ostrovy se skládají ze šestnácti atolů a několika samostatných ostrovů. Leží zhruba v polovině cesty mezi Havají a Austrálií. Jeden z největších z atolů nese název Tarawa. Atol má přibližně trojúhelníkový tvar, jeho součástí je asi 40 ostrovů. Největší z nich se jmenuje Betio. Velkou část celkové rozlohy ostrova (1,2 km²) zabíralo letiště s přistávací dráhou o délce 1350 m. Bylo to jediné letiště na Gilbertových ostrovech a z toho důvodu se ostrov ocitl na seznamu amerických cílů. Američané potřebovali leteckou základnu, ze které by mohli vysílat leteckou podporu plánované invazi na Marshallovy ostrovy.

20. listopadu 1943 se Američané po námořním ostřelování a leteckém bombardování začali vylodovat v severní části ostrova. Boje trvaly celkem čtyři dny a byly vedeny s velkou brutalitou. Američané měli 1084 mrtvých a 2233 zraněných. Japonské ztráty byly děsivé. Z posádky o počtu 4836 mužů jich padlo do zajetí pouze 17. Zbytek byl nemilosrdně vyhlazen. Bylo to poprvé, co námořní pěchota útočila na silně opevněný ostrov. Zkušenosti získané během bojů uplatnili Američané v dalších podobných operacích a redukovali tak vlastní ztráty.

Japonci na ostrově postavili více než 500 různých pevnůstek, bunkrů a úkrytů. Většina pláží byla lemována pobřežní stěnou o výšce 1 – 1,5 m, do které byla zabudována palebná stanoviště pro střelce z pušek a kulometů (viz. obr. č. 4, 5, 6 v první části). Na ostrově bylo nasazeno velké množství dělostřelectva. Jednalo se o: 9 ks 37 mm protitankových kanónů, 6 ks kanónů ráže 70 mm, 10 ks 75 mm kanónů, 8 ks protiletadlových kanónů ráže 75 mm. V pobřežních dělostřeleckých bateriích bylo umístěno 6 ks kanónů ráže 80 mm, 4 ks dvojkanónů ráže 127 mm, 4 ks kanónů ráže 140 mm a 4 ks 200 mm kanónů. Většina těžkého pobřežního dělostřelectva byla umístěna v otevřených palebných postaveních a pro americké letectvo představovala snadný cíl. Většina pevnůstek byla postavena dříve popsáním způsobem z dřevěné kulatiny. Vyskytovalo se i několik bunkrů postavených z betonu (viz. obr. 47). Ostrov Betio byl také jediným, na kterém Japonci použili ocelové prefabrikované pevnůstky (viz. odstavec 2.3 – první díl, obr. 19, 20, 21, 22). Ocelové pevnůstky plnily funkci velitelských stanovišť. Byly sice vybaveny kulometnými střílnami. Zbraně však do nich nebyly osazeny. Výše popsaná obranná postavení doplňovaly střelecké a spojovací zákopy.

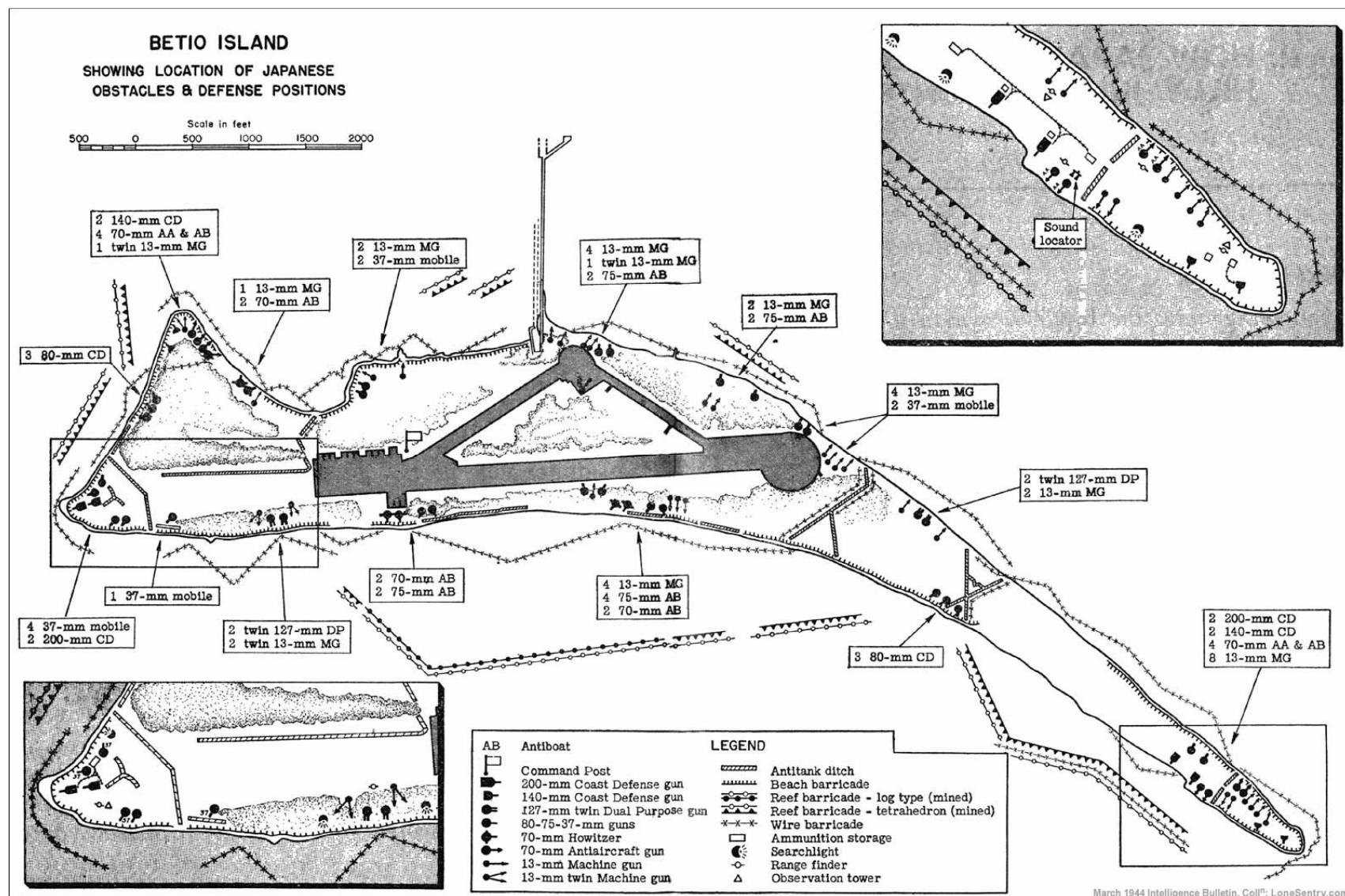
Ve vnitrozemí ostrova byly vyhloubeny protitankové příkopy, které zabraňovaly nepřátelským obrněným vozidlům v postupu po jeho délce. Velké problémy dělaly Američanům překážky proti vylodňovacím plavidlům. Vylodňující se jednotky měly rovněž těžkosti s překonáním 450 – 1100 m širokého útesu. Hloubka vody v místě útesu byla malá a vylodňovací plavidla tak nemohla připlout až k pláži. Námořní pěchota tedy musela z člunů vystoupit a překonat cca 400 metrovou vzdálenost k pláži vlastními silami. Po celou dobu byla zasypávána japonskou palbou a utrpěla těžké ztráty. Na některých místech překonali kritický úsek díky obojživelným pásovým vozidlům. Během prvního dne se však Japoncům podařilo zničit 80 z celkového počtu 125 obojživelných vozidel. Přísun amerických posil byl proto dosti komplikovaný.

Obr. 47: Betonová pevnůstka pro lehký kulomet

Obr. 48: Střílna pevnůstky pro kanón ráže 75 mm

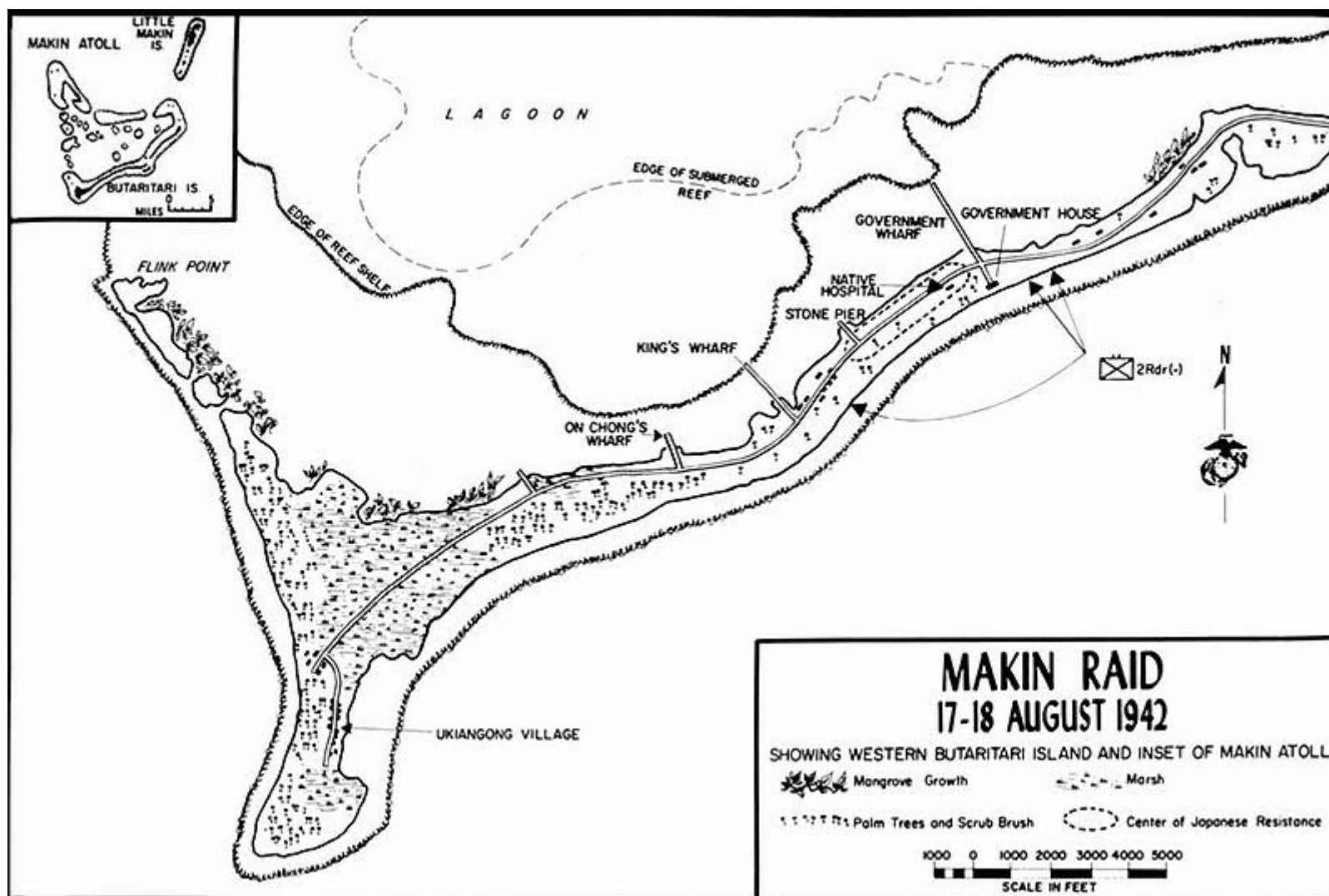
Obr. 49: Mapa ostrova Betio

6.3 Atol Makin, ostrov Butaritari

Ostrov Butaritari patří do soustroví s názvem Gilbertovy ostrovy. Jedná se o cca 16 km dlouhý a průměrně 450 m široký ostrov. Ostrov má velmi malou průměrnou nadmořskou výšku. Nejvyšší bod ostrova leží ve výšce 3,6 m. Ostrov je porostlý palmami, mangrovníky a křovinami. Japonci zde v počáteční fázi války vybudovali základnu pro létající čluny.

Američané na ostrov útočili celkem dvakrát. Při prvním nájezdu (srpen 1942) zničili japonskou základnu, pobili většinu obránců a ostrov zase opustili. Japonci se z této lekce poučili a vybudovali na ostrově mnohem dokonalejší obranná zařízení. Těžiště obrany umístili zhruba do středu ostrova, do okolí bývalého britského koloniálního úřadu. Ostrov byl rozdělen napříč dvěma protitankovými příkopy na tři části. V okolí protitankových příkopů byla odstraněna veškerá vegetace, takže americkým plánovačům nečinilo problémy určit, kde se nachází největší koncentrace obranných zařízení. Obrana nemohla být vybudována do hloubky z důvodu malé šířky bráněného území. Japonci předpokládali, že Američané zaútočí z jihu. Na jižním pobřeží byla vybudována síť zákopů. V palebných postaveních bylo umístěno 12 kulometů, tři protitanková děla ráže 37 mm a tři kanóny ráže 80 mm. Několik kulometů a tři kanóny ráže 80 mm bránily betonová mola vybíhající do laguny. Protitankové příkopy byly postřelovány několika protitankovými děly a také jedním kanónem ráže 70 mm. Ve vnitrozemí se nacházelo jen pár obranných zařízení. Celkový počet obránců dosáhl čísla 798, z toho 384 mužů bojových jednotek a 414 mužů pracovních jednotek.

Americký útočný svaz se přiblížil k ostrovu 19. listopadu 1943. Vylodění bylo naplánováno na další den. Vlastnímu vylodění předcházelo letecké a dělostřelecké bombardování. Vylodění první útočné vlny (od západu) jednotek proběhlo bez větších komplikací. Námořní pěchota dorazila na pobřeží ve 32 obojživelných pásových vozidlech a nesetkala se s větším odporem. Do boje přímo na pobřeží se zapojili pouze japonští ostřelovači. Většina obránců se stáhla do těžiště obrany ve středu ostrova. Jejich obranné postavení bylo vymezeno dvěma výše zmíněnými protitankovými příkopy. Druhá útočná vlna se měla dosáhnout pobřeží ve vyloděvacích člunech. Zde však došlo k problému, jelikož cca 80 cm pod hladinou moře se nacházela korálová bariéra. Čluny měly ponor 120 cm a mohly k pláži proplout pouze ve dvou místech. Přísun dalších jednotek a materiálu se značně zpomalil a námořní pěšáci museli často sestoupit ze člunů do moře a na pobřeží dorazit po svých. Jak již bylo zmíněno. V době, kdy se Japonci přesunuli do centra odporu, už do těchto míst směřovali další americké vyloděvací čluny a obojživelná výsadeková vozidla. Japonci byli odhodláni se zde bránit do posledního muže. Masivní letecké a dělostřelecké bombardování udělalo své a při vylodění se Američané nesetkali prakticky s žádným odporem. Chybou bylo, že Američané nezačali útočit na bombardování značně otráveného nepřítele okamžitě, ale dávali si „na čas“. Veliteli japonské obrany, poručíku Ishikawovi se podařilo přeskupit jednotky a zkonsolidovat obranu. Američanům, kteří měli téměř desetinásobnou převahu, trvalo skoro dva dny, než zlomili poslední japonský odpor. O urputnosti a brutalitě bojů svědčí, že do zajetí padlo jen něco málo přes 100 Japonců. Američané v bitvě ztratili 66 mrtvých a 158 raněných. Japonci se dopustili chyby, když nepříteli dali příležitost, aby se v „klidu“ vylodil. Američané tak získali prostor k manévrování, přísunu posil, materiálu a k rozmístění pozemního dělostřelectva. Na druhou stranu, Japonci neměli dostatek mužstva k tomu, aby mohli obsadit celé, nepřátelským útokem ohrožené, pobřeží ostrova.

Obr. 50: Mapa ostrova Butaritari

Použité prameny a literatura:

- 1) Japanese Pacific Island Defenses 1941 – 45, Gordon L. Rottman, Osprey publishing, 2003
- 2) Články na: www.lonesentry.com
- 3) Japanese defense against amphibious operations, Military intelligence division, Washington D.C., 1945
- 4) http://www.valka.cz/clanek_13075.html

Autor: Ing. Vladimír Polášek
E-mail: vladimir.polasek@atlas.cz

http://www.valka.cz/clanek_13075.html